

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЗА ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ И СПОРТ

ОДОБРЯВАМ

ДИРЕКТОР НА ДЕОС

/Проф. Д.Сиджимова, дф, дм/

За учебната 2024/2025

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО СПЕЦИАЛНОСТТА „МЕДИЦИНА” ЗА
ОБРАЗОВАТЕЛНО - КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН „МАГИСТЪР”

Наименование на дисциплината: „Български език за чуждестранни студенти (обучаващи се на български език)“	Сигнатура	Хорариум <i>120 часа</i>
Образователна степен	Магистър	
Вид на обучение <i>Редовно</i>	Часове за седмица 0 / 4	Брой кредити
Вид на дисциплината <i>Задължителна</i>		
Вид на курса	Двусеместриален I и II семестър	
Ниво на курса /според наредбата за Учебните програми/	Ниво М /магистър /	
Форми на оценяване	Текущо оценяване Участие в семинари Решаване на казуси Семестриален тест	
Форми и методи на обучение в курса	Лекция Дискусия Казус	Други: работа в малки групи за решаване на практически задачи

Преподавател: Маргарита Гергинова

ОПИСАНИЕ НА КУРСА

Курсът се състои от 120 академични часа, упражнения, разпределени в 2 семестъра (I и II семестър). В едно упражнение е заложена теоретична част, която се преподава в лекционна форма, и практическа част, която изисква активност от страна на студентите и включва една или няколко от следните форми: дискусия, работа върху медицински текстове с изпълнение на упражнения по четене с разбиране, редактиране, съставяне на план и резюме, извличане на ключови думи, изграждане на текст на базата на логико-семантични структури (дефиниция, характеристика, функция, приложение, причина и следствие и др.), попълване на упражнителна тетрадка.

ФОРМИРАНЕ НА ОЦЕНКАТА

Оценката се формира комплексно:

- чрез активността на студента по време на протичането на курса;
- текущ контрол през семестъра.

ВРЕМЕ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

- Текущо – за преценка на процеса на усвояване на знанията и уменията.
- В края на курса – за оценяване за придобитите знания и умения чрез тест.

АСПЕКТИ ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА ОЦЕНКАТА

- Участие в групови обсъждания
- Решаване на практически задачи
- Индивидуално задание
- Резултат от семестриален тест

ПОМОЩНИ СРЕДСТВА ЗА ПРЕПОДАВАНЕ:

- Езикови материали;
- Езикови тестове;
- Практически документи за оценка и анализ, публикации и бази-данни;
- Казуси за интерпретация.

ЦЕЛ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА:

Основната цел на курса е да надгради знанията и комуникативните умения по общоупотребим български език със специализиран български език, който е работен език в следването, за постигане на автономност в работата със специализирана литература и в професионалната академична комуникация.

ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

- Стабилизиране на знанията и практическите умения по българска граматика.
- Запознаване с особеностите на научния текст по отношение на структурата и специфичните езикови функции.
- Развиване и/или задълбочаване на уменията за работа с научен текст, които включват четене с разбиране, изготвяне на план - конспект, анотация, резюме, устна презентация на научно съобщение.
- Свързване на изучаваните граматични конструкции с конкретни ситуации, специфични за специализираната литература: дефиниция, описание, причина/следствие, хипотеза, аргументация.

ТЕМАТИЧЕН ПЛАН ПО ТЕМАТИЧНИ ЕДИНИЦИ И ЧАСОВЕ

ЗИМЕН СЕМЕСТЪР

СЕДМИЦА №	ТЕМА	УПРАЖНЕНИЯ
1 седмица	<u>ФОНЕТИКА</u> - ятов преглас - I и II палатализация - Редукция – изговор на ударени и неударени гласни Тема: Въвеждане на медицински термини. Терминообразуване	4 часа
2 седмица	<u>ФОНЕТИКА</u> - Асимилация на съгласни - Обеззвучаване в краесловие - Двойни съгласни – изговор и правопис Тема: Характеристики на тела и анатомични обекти по състав и строеж	4 часа
3 седмица	<u>МОРФОЛОГИЯ</u> - Части на речта в медицински текст - Структура на предклинични термини - Термини-думи, термини-словосъчетания	4 часа

	Тема: Анатомична терминология. Дефиниране на основни понятия в анатомичната терминология.	
4 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Съществително име - Определяне на рода на съществителните имена в медицински текст и образуване на форми за множествено число и определеност - Деминутиви <p>Тема: Съществителните имена в предклиничната терминология.</p> <p>Упражнения:</p> <ul style="list-style-type: none"> - систематизиране според значението им и разпределяне по класове - форми за множествено число - употреба и приложение на съществителни имена в медицинския текст 	4 часа
5 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -съществително име – образуване на термини - видове стил – общ преглед на функционалните стилове <p>Тема: Организмът</p> <p>Упражнения:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дефиниране на термини върху основни понятия от клиничната терминология – писане на анамнеза 	4 часа
6 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -образуване на термини с общо значение „свойства“ - научен стил (продължение от седмица 5) <p>Тема: Артрозна болест</p> <p>Упражнения:</p> <ul style="list-style-type: none"> - четене с разбиране на научен текст - анализ на научен текст 	4 часа
7 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -образуване на сложни съществителни имена термини в медицинския текст -официално-делови стил <p>Тема: Снемане на анамнеза</p> <p>Упражнения:</p> <ul style="list-style-type: none"> – откриване на ключови думи в епикриза - писане на епикриза 	4 часа
8 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -прилагателни имена в медицинския текст - съгласуване със съществителните в терминологични словосъчетания и изречения. <p>Тема: Двигателен апарат</p> <p>Упражнения:</p>	4 часа

	– конструиране на членуването в свързан текст	
9 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u> -прилагателни имена за форма и цвят -словообразуване на прости прилагателни имена с различни наставки Тема: Кожа Упражнения: - разграничаване на прости прилагателни имена от простите съществителни.</p>	4 часа
10 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u> -Сложни терминологични прилагателни имена в предклиничната литература. Тема: „Ултразвук” Упражнения: - разграничаване на сложни съществителни имена-термини от сложни терминологични прилагателни имена</p>	4 часа
11 седмица	<p>Обобщителни упражнения за съществителни и прилагателни имена в медицинската литература Тема: Генетични проучвания Упражнения: – четене с разбиране и откриване на ключови думи в научен и медицински текст -семестриален тест</p>	4 часа
12 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u> -числителни имена в медицинския текст - Числителни бройни и числителни редни. Тема: Гръден кош и гръбначен стълб Упражнения: - словообразуване на база числителни имена - разпознаване на числителните имена - класифициране на редни и бройни числителни имена</p>	4 часа
13 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u> -дробни числителни имена Тема: Оплождане. Бластогенеза Упражнения – определяне и дефиниране на числителните имена по групи според значението им -откриване на кратки дефиниции и терминологични дублети в тематичен текст</p>	4 часа
14 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u> -местоимения в медицинската теория и практика -видове местоимения – преговор Тема: а) Болница и болничен персонал б) клас Камшичести – род Трипанозома</p>	4 часа

	<p>в) Инфекция. Инфекциозен процес. Инфекциозна болест</p> <p>Упражнения:</p> <ul style="list-style-type: none"> - конструиране на текст с пропуснати местоимения - използване на относителни и въпросителни местоимения в сложни съставни изречения -определяне на ключови термини 	
15 седмица	<p>Тема: Предклинична и клинична терминология.</p> <p>Упражнения:</p> <ul style="list-style-type: none"> - четене с разбиране на непознат текст– откриване на ключови думи и дефиниции. Определяне на стила. Белези за свързаност на текста. - Заверка на семестъра. 	4 часа

ЛЕТЕН СЕМЕСТЪР

1 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u></p> <p>-глаголи в медицинския текст - преходни и непреходни глаголи, лични и безлични глаголи, невъзвратни и възвратни глаголи, прости и сложни глаголи.</p> <p>Тема: Механика на скелетните мускули</p> <p>Упражнения:</p> <ul style="list-style-type: none"> - определяне на лице, число, време, наклонение и вид на глаголите в медицинските текстове. 	4 часа
2 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u></p> <p>- залог на глагола в медицинския текст.</p> <p>Тема: Зародишно развитие</p> <p>Упражнения:</p> <ul style="list-style-type: none"> - семантизиране на глаголи с представки -трансформиране на изречения от един в друг залог 	4 часа
3 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u></p> <p>-лични и нелични глаголни форми</p> <p>-видове причастия в медицинския текст – сегашни деятелни, сегашни страдателни, минали деятелни, минали страдателни.</p> <p>Тема: Физиологични процеси в клетката</p> <p>Упражнения:</p> <ul style="list-style-type: none"> - определяне на термини; -трансформиране на текст 	4 часа
4 седмица	<p><u>МОРФОЛОГИЯ</u></p> <p>-словообразуването на причастията.</p> <p>-значения и употреба на причастията в медицинския текст</p> <p>-отглаголни съществителни имена в медицинския текст.</p> <p>Тема: Физиологични процеси в клетката - продължение.</p>	4 часа

	Упражнения: – образуване на отглаголни съществителни имена	
5 седмица	<u>МОРФОЛОГИЯ</u> -Наречие – видове наречия Тема: Глава Упражнения: - откриване и семантизация на различни видове наречия в медицинския текст - употреба на терминологични наречия	4 часа
6 седмица	<u>МОРФОЛОГИЯ</u> -предлози в медицинския текст Тема: Имунна система Упражнения: -усвояване на значението и употребата на предлози в словосъчетания и изречения -откриване на предлози в текст	4 часа
7 седмица	<u>СИНТАКСИС</u> -просто и сложно изречение -части на простото изречение -еднородни, вметнати и обособени части в простото изречение -словосъчетания и фразеологизми Тема: Кожа; Алкохол Упражнения: – използване на устойчиви словосъчетания в текст - редакция на текст чрез едносъставни изречения - създаване на диалози с прости изречения на тема „Медицински преглед“	4 часа
8 седмица	<u>СИНТАКСИС</u> -съюзи в медицинския текст Тема: Имунитет Упражнения: – наблюдение и определяне на съюзите в текста	4 часа
9 седмица	<u>СИНТАКСИС</u> -сложни съчинени изречения Тема: Алергия (продължение) Упражнения: – дефиниране на сложни съчинителни изречения в текст - употреба на сложни съчинителни изречения в медицински текст	4 часа
10 седмица	<u>СИНТАКСИС</u> -сложно съставно, сложно смесено изречение Тема: Теории за имунитета Упражнения: - дефиниране и приложение на сложно съставно и	4 часа

	сложно смесено изречение в медицински текст	
11 седмица	<p><u>СИНТАКСИС</u> -видове изречения по цел на изказване в медицински текст Тема: Наркотиците в медицинското лечение Упражнения: - определяне на вида на изреченията - създаване на текст с различни видове изречения по цел на изказване</p>	4 часа
12 седмица	<p><u>ПРЕГОВОР</u> -основни характеристики на предклиничния научен текст и терминология. Терминологична антонимия, синонимия, омонимия и паронимия.</p>	4 часа
13 седмица	<p><u>ПРЕГОВОР</u> - Български терминологични средства в клиничната терминология -преговор на текстови материали по химия, биология и анатомия.</p>	4 часа
14 седмица	<p>-упражнения върху терминология и стил „Снемане на анамнеза”</p> <p>- <u>Семестриален тест</u></p>	4 часа
15 седмица	<p>Изпитно задание: Четене с разбиране на изучаван и неизучаван текст от учебното съдържание и дискусия</p> <p>- Заверка на семестъра, оценка и приключване на учебната година.</p>	4 часа

ОБЩО: 120 учебни часа упражнения.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

След този курс на обучение се очаква, че студентите ще придобият и усъвършенстват следните езикови умения: четене с разбиране на медицински текстове; слушане с разбиране на медицински текстове; самостоятелно устно и писмено възпроизвеждане на медицински текстове и самостоятелно продуциране на текстове във връзка с учебното съдържание. Като общ резултат ще добият по-голяма автономност при работа със специализирана литература за професионална комуникация.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Павлина Кънчева. Учебник по български език за чуждестранни студенти по медицина, стоматология и фармация. Медицинско издателство АРСО, първо издание, София, 2006.
2. Виолета Тачева. Български език за медицински цели. Издателска къща СТЕНО, Варна 2000.
3. Елена Хаджиева, Радка Влахова, Весела Шушлина, Венера Байчева, Рени Манова. Здравейте, докторе! Български език като чужд за студенти медици. Издателска къща Гутенберг, София, 2016.

Изготвил: пр. Маргарита Гергинова
ст.пр. Светлана Тодорова

Съгласувано с ръководител Катедра по езиково обучение, медицинска педагогика и спорт:

(доц. Н. Георгиев, дм)

Учебната програма е приета на Катедрен съвет – протокол №9/19.09.2024 г.